

Petrol arama ve üretim faaliyeti nedeniyle ayrı kurumlar vergisi beyannamesi verilip verilmeyeceđi ve bu faaliyet giderlerinin diğer faaliyet gelirlerinden indirilip indirilmeyeceđi hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	KURUMLAR VERGİSİ KANUNU
Özelge no	B.07.1.GİB.4.99.16.02-KVK-14-98
Tarih	22.08.2011

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIğI

BÜYÜK MÜKELLEFLER VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIğI

Mükellef Hizmetleri Grup Müdürlüğü

Sayı : B.07.1.GİB.4.99.16.02-KVK-14-98

22/08/2011

Konu : Petrol arama ve üretim faaliyeti nedeniyle ayrı kurumlar vergisi beyannamesi verilip verilmeyeceđi ve bu faaliyet giderlerinin diğer faaliyet gelirlerinden indirilip indirilmeyeceđi.hk.

İlgide kayıtlı özelge talep formunuz ile şirketinizin enerji alanında muhtelif faaliyetlerde bulunduğu, bunun yanı sıra sahip olduğu arama ruhsatları ile Türkiye içinde petrol arama ve üretim faaliyetinde de bulunduğu belirtilerek;

- 6326 sayılı Kanunun 95/3 üncü maddesi hükmü çerçevesinde petrol faaliyetlerinden elde edilen gelir ve giderler için normal faaliyet sonuçlarından ayrı bir kurumlar vergisi beyannamesi verilip verilmeyeceği ve petrol arama faaliyetleri ile ilgili henüz petrol geliri olmaması durumunda, petrol arama giderlerinin petrol ameliyesi ile ilgili olmayan diğer faaliyet gelirlerinden indirilip indirilemeyeceği ;

- Şirketinizce 6326 sayılı Petrol Kanununun 98 inci maddesi hükmüne istinaden tek düzen hesap planında 271 Arama Giderleri hesabında izlenen petrol arama giderleri, sondaj fer'i giderleri ve ekonomik miktarda verimi olmayan kuyuların açılma giderlerinin kurumlar vergisi matrahının tespitinde direkt gider yazılıp yazılamayacağı, aktifleştirilmesi halinde hangi oranda amortisman ayrılacağı hususlarında Başkanlığımız görüşü talep edilmektedir.

- KURUMLAR VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun "Beyan Esası" başlıklı 14 üncü maddesinde;

"(1) Kurumlar vergisi, mükellefin veya vergi sorumlusunun beyanı üzerine tarh olunur. Beyanname, ilgili bulunduğu hesap döneminin sonuçlarını içerir.

(2) Her mükellef vergiye tabi kazancının tamamı için bir beyanname verir..."

hükümlerine yer verilmiştir.

Öte yandan, 6326 sayılı Petrol Kanununun 3 üncü maddesinin sekizinci fıkrasında tanımlanan petrol ameliyatı veya sadece ameliye teriminin;

"a) Arama, keşif, inkişaf, istihsal, tasfiye ile petrolün ve petrol mahsullerinin depolanmasına, nakledilmesine ve satılmasına; (Petrol mahsullerinin doğrudan doğruya tüketiciye perakende olarak veya tevzi müesseseleri tarafından satışı, satış için gerekli depolama ve nakliye işleri hariç),

b) Yukarıdaki ameliyelerden herhangi biri için lüzumlu enerji ve su tesislerinin, bina, kamp ve diğer bilcümle tesislerle teçhizatın inşasına, kurulmasına ve işletilmesine,

c) (a) ve (b) bendlerinde sözü geçen ameliyelere müteallik idari faaliyetlere"

yönelik kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

Öte yandan, aynı Kanunun 95 inci maddesinin üçüncü fıkrasında da;"Bu Kanunda yazılı petrol ameliyeleri ile birlikte umumi hükümlere tabi diğer faaliyetlerde bulunan petrol hakkı sahipleri; petrol ameliyelerine müteallik faaliyetleri için ayrı sermaye tahsis eder, bu mahiyetteki muamelelerini tefrik etmek üzere ayrı kayıt ve muhasebe tutar ve petrol ameliyelerinin netice hesaplarını diğer faaliyetlerin netice hesaplarına karıştırmaksızın ayrı bir beyanname ile bildirirler. Petrol ameliyelerinden mütevellit neticeler müstakil olarak vergilendirilir." hükmü mevcuttur.

Bu hükümlere göre, şirketinizin petrol arama ve üretim faaliyetlerine ilişkin olarak ayrı sermaye tahsis etmesi, ayrı kayıt ve muhasebe tutması, bilanço ve gelir tablolarını ayrı düzenlemesi, diğer faaliyetlerinizin sonuç hesapları ile karıştırmaksızın bu gelirlerini ayrı bir beyanname ile beyan etmesi gerekmekte olup, petrol arama ve üretim faaliyeti dolayısıyla yapılan giderlerin diğer faaliyet gelirlerinden indirilmesi mümkün bulunmamaktadır.

-VERGİ USUL KANUNU YÖNÜNDEN

213 sayılı Vergi Usul Kanununun 313 üncü maddesinde; "İşletmede bir yıldan fazla kullanılan ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz bulunan gayrimenkullerle 269 uncu madde gereğince gayrimenkul gibi değerlendirilen iktisadi kıymetlerin, alet, edavat, mefruşat, demirbaş vesinema filmlerinin birinci kısımdaki esaslara göre tespit edilen değerinin bu Kanun hükümlerine göre yok edilmesi amortisman mevzuunu teşkil eder." denilmektedir.

Ayrıca, anılan Kanunun 5024 sayılı Kanunla değiştirilen 315 inci maddesinde, amortisman oranlarının iktisadi kıymetlerin faydalı ömürleri dikkate alınmak suretiyle Bakanlığımızca belirleneceği hükme bağlanmıştır.

Bahsi geçen maddenin Bakanlığımıza verdiği yetkiye istinaden, amortisman tabi iktisadi kıymetler için uygulanacak "Faydalı Ömür ve Amortisman Oranları" tespit edilmiş ve bu oranlar 339, 365, 389, 399 ve 406 sıra no.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile değişik 333 sıra no.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği eki liste ile açıklanmıştır.

Diğer taraftan, 6326 sayılı Petrol Kanununun, 97 nci maddesinde petrol hakkı sahibi kurumların aktifleştirmedikleri arama giderleri, sondaj fer'i giderleri ve ekonomik miktarda verimi olmayan kuyuların açılma giderlerini kurum kazancının tespitinde hasılatтан indirilebileceği, 98 inci maddesinde ise, adı geçen Kanunla tarifleri ve esasları belirtilen arama giderleri, sondaj fer'i giderleri ve ekonomik miktarda verimi olmayan kuyuların açılma giderlerinin kayıtlı değerleri üzerinden değerlendirileceği, bu giderlerin aktifleştirilmesinin ihtiyari olduğu ve tercih hakkının bu gruba dahil masrafların yapıldığı ilk döneme ait vergi beyannamesinde kullanılacağı belirtilmiştir.

Yine, 6326 sayılı Petrol Kanununun 97 nci maddesinin ikinci fıkrasında, tükenme payının, petrol hakkı sahibinin sermaye hesabına alarak aktifleştirdiği arama giderleri, sondaj fer'i giderleri ve ekonomik miktarda verimi olmayan kuyuların açılma giderleri toplamından ibaret olduğu, Vergi Usul Kanununun 316 ncı maddesi hükmüne kıyasla her saha için ayrı ayrı olmak üzere, Maliye Bakanlığı ile Petrol İşleri Genel Müdürlüğüne müştereken belli edilecek nispetler üzerinden itfa edileceği hükme bağlanmıştır.

Adı geçen Kanunun uygulanmasına yönelik usul ve esasları açıklamak üzere 17.07.1989 tarih ve 20224 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Petrol Tüzüğü'nün vergilendirme konusuna ilişkin beşinci kısmının üçüncü bölümünde konuya ilişkin açıklamalara yer verilmiştir.

Bu hüküm ve açıklamalara göre, Petrol Kanunu ve Tüzüğü'nde tarif ve esasları belirtilen arama giderleri, sondaj fer'i giderleri ve ekonomik miktarda verimi olmayan kuyuların açılma giderlerinin aktifleştirilmesi ihtiyari olup, tercihin gider gruplarının tümü itibarıyla her ruhsat sahası için ayrı ayrı olmak üzere bu giderlerin yapıldığı ilk vergilendirme dönemine ilişkin beyannamenin verilmesi aşamasında kullanılması gerekmektedir. Söz konusu giderlerin yapıldığı vergilendirme dönemi içinde doğduran gider yazılmamış olması halinde aktifleştirildiğinin kabul edileceği tabiidir.

Şirketinizce tercihin söz konusu giderlerin aktifleştirilmesi yönünde kullanılması durumunda ise, aktifleştirilen giderlerin, her saha için ayrı ayrı olmak üzere, Maliye Bakanlığı ile Petrol İşleri Genel Müdürlüğünce müştereken belli edilecek oranlar üzerinden itfa edilmesi gerektiğinden, oran tespiti için Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığına başvurulması gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026